అంతరంగ తరంగాలు

కె.వి.రమణాచారి ఐ.ఏ.ఎస్

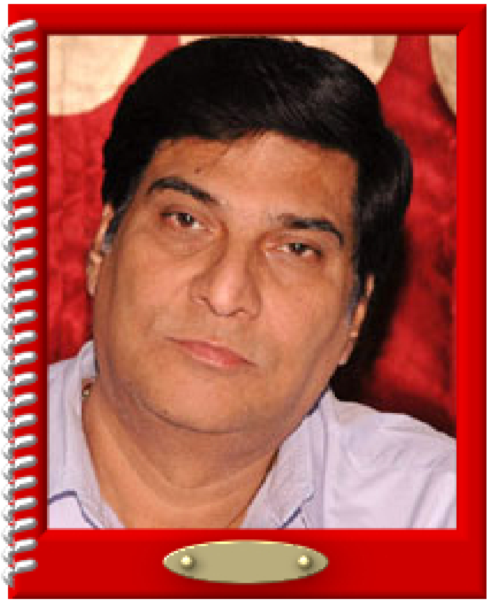

ఎవరో వేసిన బాటలో నడిచే వారు ఎంతో మంది ఐతే, తామే కొత్త బాట వేసుకుంటూ, ఇతరులకి కూడా ఆదర్శమౌతూ ముందుకి సాగే వారు చాలా కొద్దిమంది. అలాంటి వారినే ప్రజలు గుర్తు పెట్టుకుంటారు, వారే ప్రజల నాలుకపై నిలిచి పోతారు. ముఖ్యంగా ప్రభుత్వోద్యోగుల్లో ఇలాంటి వారు తారసపడడం చాలా అరుదు. అందునా ఐ.ఎ.ఎస్. లాంటి ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసెస్‌లో ఇలా ప్రజల మధ్య కలకాలం నిలబడేవాళ్ళని మరింత అరుదుగా చూస్తుంటాం.

అటువంటి అరుదైన ఐ.ఎ.ఎస్ ఆఫీసర్స్‌లో ఒక విలక్షణమైన కోవకి చెందిన శ్రీ కె.వి.రమణాచారి ఒకరు. ఒక విధంగా చెప్పాలంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఐ.ఎ.ఎస్ ఆఫీసర్స్ కేడర్ లో సెలెబ్రిటీ హోదానీ ఒక స్టార్ ఇమేజ్‌ని పొందిన ఒకరిద్దరిలో రమణాచారి గారు ఒకరు.

సాధారణంగా ఐ.ఎ.ఎస్ హోదాలో ఒక సారి నిర్వహించిన పదవిని మరోసారి నిర్వహించడం చాలా అరుదు. అలాంటిది రమణాచారిగారికి వచ్చిన ప్రతి హోదాలోనూ ఇతర ఉద్యోగులకంటే ఎక్కువకాలం పనిచేయడమే గాక ప్రతి చోటా 'ఈయనే మా డిపార్ట్‌మెంట్‌కి కావాలి' అని తోటి ఉద్యోగులూ, అధికారులూ ధర్నాలూ, సమ్మెలూ కూడా చేసిన అరుదైన గౌరవం ఒక్క రమణగారికే దక్కింది. అతి చిన్న వయసులోనే 26-27 సంవత్సరాల వయసులో నారాయణ్‌పేట్‌లో ఆర్.డి.ఒ (సబ్ డివిజనల్ మేజిస్ట్రేట్) గా మొట్ట మొదటి ఉద్యోగం చేసినప్పుడు అక్కడి పదవీకాలం ముగియగానే ట్రాన్స్‌ఫర్ అవుతుంటే అక్కడి ప్రజలంతా 'ఈయనే మాకు ఆర్.డి.ఒ గా వుండి తీరాలని బంద్‌లు, సమ్మెలూ, హర్తాళ్ళు నిర్వహించారు. బహుశా ఆ మొదటి అనుభవమే ఆయనని ప్రజల మనిషిగా తీర్చి దిద్దిందేమో..అలాంటి అనుభవాలే పునరావృతమౌతూ హైదరాబాదు పాతనగరాభివృద్ధి సంస్థ అధ్యక్షుడిగా పనిచేసి ట్రాన్స్‌ఫర్ అవుతుంటే కూడా కాంగ్రెస్,తెలుగు దేశం, ఎం.ఐ.ఎం, భాజాపా ..పార్టీ బేధం లేకుండా అందరూ 'రమణగారే మళ్ళీ మాకు నగరాభివృద్ధి సంస్థ అధ్యక్షుడిగా వుండాలని' ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తులు పంపించి దాదాపు దశాబ్దం పైగా ఆయన్ని పాతనగరానికి ప్రత్యక్షంగానూ, పరోక్షంగానూ కూడా దగ్గరగా ఉండేలా చేశారు. అలానే ప్రభుత్వ సాంస్కృతిక శాఖాధికారిగా పనిచేసి వేరే విభాగానికి బదిలీఐనప్పుడు కూడ అక్కినేని నాగేశ్వరరావు, నటరాజ రామకృష్ణ, కె.వి. భాస్కర రావు లాంటి దిగ్గజాలు రవీంద్రభారతి నుంచీ అసెంబ్లీకి ఊరేగింపుగా వెళ్ళి రమణాచారి గారినే మరికొంతకాలం కల్చరల్ డిపార్ట్‌మెంట్ లో వుంచాల్సిందిగా విజ్ఞప్తి చేసి సాధించారు.

తన ప్రవృత్తికి సరిపడిన వృత్తిలోనే పనిచేయడం (కళలపట్ల ఆసక్తి మెండుగా వుండి కల్చరల్ ఎఫైర్స్ లో పనిచేయడం) తన

అదృష్టంగా భావించే రమణగారు ఆ పదవిలో వుండగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని నాటక సమజాలాన్నింటికీ స్వర్ణ యుగంగా చెప్పుకోవచ్చు. ఇంతమంది అభిమానాన్ని సంపాదించుకోడానికి కారణం -ఆయన కలెక్టర్‌గా పనిచేసినా, కమీషనర్ పదవి నిర్వహించినా, అడ్మినిస్ట్రేటర్‌గా ప్రజల ముందుకి వెళ్ళినా, దేవాదాయ శాఖ కి వెళ్ళినా.. ఏ విభాగంలో వున్నా ఆ విభాగానికి సంబంధించిన పరిధిలో ప్రజోపయోగమైన వినూత్న కార్యక్రమాలని చేపట్టడమే. ఏ విభాగానికి వెళ్ళినా ముందుగా రమణ గారు ఆలోచించేది కొత్త దారి ఏది అని. కొత్తదారి వెదకాలి , అది అందరికీ ఉపయోగపడేలా ఉండాలనేది ఆయన పరిపాలనా శైలిలో ముఖ్యాంశం.

ఇన్ని విజయాలు సాధించాలంటే ఎంతో నిబద్ధత, త్యాగ గుణం అందరికీ చేరువగా ఉండగలిగే నిరాడంబరత్వం, నిగర్విగా జీవించగలగడం, ప్రజాసేవపట్ల అంకితభావం..లాంటి వెన్నో ఉండాలి.

స్ఫూర్తిదాయకమైన అనేక వ్యక్తిత్వ విశేషాల్ని సంతరించుకున్న రమణగారి గురించి వారి మాటల్లోనే వారి అంతరంగ తరంగాల్ని స్పృశించే ప్రయత్నం చేద్దాం..

❖❖❖

రమణాచారిగారి గురించి ఆంధ్రదేశంలో ఉండగానే చాలా సార్లు చదవడం ఒక సారి వారి ఉపన్యాసం వినే అవకాశం లభించడం జరిగింది. అనర్గళమైన ఆయన వాగ్ధాటీ, సంగీత, సాహిత్య, సాంస్కృతిక అంశాలపై ఆయనకున్న సాధికారకత ఎంతో ఆకట్టుకుని అప్పటినుంచీ (15 సంవత్సరాలుగా) ఆయన్ను కలవాలనుకుంటుంటే చివరికి సిలికాన్‌వేలీలో హఠాత్తుగా ఎదురైనప్పుడు ఆయన్ని చూసి ఆశ్చర్యపోవడం మా వంతు ఐంది. హఠాత్తుగా ఈయన ఇక్కడికెలావచ్చారా అని అనుకుంటూ పలకరించగానే చక్కగా రిసీవ్ చేసుకున్నారు. మరో రెండు రోజుల్లోనే తిరుగు ప్రయాణం హడవిడిలో వుండికూడా దాదాపు రెండు గంటలపాటు 'కౌముది' తో ముచ్చటించారు. 'కౌముది' ప్రారంభ సంచికకి వారందించిన అభినందనలు మరచిపోలేనివి.

❖❖❖

బాల్య స్మృతులు

మెదక్‌లో కె.వి.రాఘవాచార్యులు, పద్మావతి దంపతులకి 1952 ఫిబ్రవరి 8న పుట్టాను. నేను పుట్టగానే జన్మ నక్షత్రం(పునర్వసు) చూసిన నాన్న, కోదండ రాముడి నక్షత్రంలో జన్మించాననుకున్నారంట. ఇంటికి మొదటి సంతానం నేనే. పైగా మగపిల్లవాడి నవడంతో అమ్మా, నాన్నా చాలా సంతోషించారట. నేను పుట్టగానే నాన్నకి ఉద్యోగం రావడం కూడా వారికి శుభసూచకంగా తోచిందట. నాన్న గారు స్కూలు టీచరుగా పనిచేసే వారు. మాది అతి సాధారణ మధ్య తరగతి కుటుంబం. ఆడంబరాలకు, ఆస్తి అంతస్థులకూ మేమెప్పుడూ దూరంగానే ఉన్నాం. నాన్నగారు ఉభయ వేదాంత ప్రవక్త, బహు భాషా కోవిదులు. తెలుగు, ఇంగ్లీషూ, హిందీ, కన్నడా, తమిళం, సంస్కృతం భాషల్లో ప్రావీణ్యత గలవారు. నాకు ఊహ వచ్చే సరికే నాన్నగారు రాత్రి పూట ఇంటివద్ద పిల్లలకి ట్యూషన్లు చెప్పేవాళ్ళు. ఇంగ్లీషు, తెలుగు, సోషల్, లెక్కలూ అన్నీ బోధించే వారు. నాన్న గారి భాషా పాండిత్యం ఎలా ఉండేదంటే, కేవలం తన పాండిత్యాన్ని తనకే పరిమితంచేసుకోకుండా, పదిమందికీ పంచే వారు. చాలామంది రాత్రి వేళల్లో బుడ్డి దీపాలు తీసుకుని నాన్న వద్ద సంస్కృతం నేర్చుకునేందుకు వస్తుండేవారు. ఉన్న ఇల్లు చిన్నదే ఐనా,అందులోనే అందరం సర్దుకుంటూ విద్యార్థులై వచ్చిన వారికి కాదనకుండా సంస్కృతం నేర్పే వారు. వారితో బాటే నన్ను కూడా కూర్చోబెట్టి గ్రంథాలన్నీ నేర్పించేవారు. ఆ విధంగా ఎనిమిదేళ్ళకే రఘువంశం,అమరకోశం, మను చరిత్ర..వగైరా అన్నీ

కంఠతా వచ్చేసాయి. చిన్నప్పుడే లభించిన ఈ అవకాశమే నాలో సాహిత్యాభిలాషకి పునాది వేసిందని చెప్పగలను..

ఇందుకు ఉదాహరణగా ఒక సంఘటన చెప్తాను.

హైస్కూల్లో స్కూలు ఫైనల్లో ఉన్నప్పుడు 1966 , ఫిబ్రవరిలో అనుకుంటాను, లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి చనిపోయినపుడు , ఆయన మొదలుపెట్టిన జై జవాన్ జై కిసాన్ నినాదం ప్రేరణతో ఒక కవిత వ్రాసి ఏదో పత్రిక్కి పంపించడం జరిగింది. ఐతే తరువాత నేను కాలేజీకి వెళ్ళిపోవడం, పత్రికవాళ్ళు నా కవిత ప్రచురించిన పుస్తకాన్ని స్కూలుకి పంపిస్తే వాళ్ళు కాలేజీకి రీడైరెక్ట్ చేయడం, కాలేజీలో చేరిన కొత్తలోనే పుస్తకంలో పేరు అచ్చులో చూసుకోవడం ఒక తీయటి జ్ఞాపకం.

డాక్టర్ చదివే అవకాశాన్ని దూరం చేసిన డబుల్ ప్రమోషన్

నాన్న గారు చిన్నప్పటినుంచీ కష్ట జీవి. తన నలుగురు తమ్ముళ్ళూ,అమ్మా, నాన్నా, మేము ఐదుగురు సంతానం..ఇంతమందినీ తనకు వచ్చే 250-300 రూపాయల జీతంతో పోషిస్తూ వచ్చేవారు. వారినా విధంగా రోజూ గమనించడంవల్ల అప్పట్లో నాలో రెండు భావాలు పేరుకుపోయాయి. జీవితంలో అందరితో కలిసి మెలిసి ఉంటూ, అందరి క్షేమ సమాచారాలు చూడడంలో ఉన్న సహజీవన సౌందర్యం జీవితానికి ఒక పరమార్ధాన్నిస్తుంది. అలానే చదువు అనేది జీవితంలో చాలా ముఖ్యం..ఈ భావాలతో చదువుకుంటూ ఎదిగిన నేను హైస్కూల్లో, ఎప్పుడూ ఫస్టే ఉంటూ, రెండు సార్లు డబుల్ ప్రమోషన్లు సంపాదించి, 14 వ ఏటనే హైస్కూలు చదువు (ఇంటిగ్రేటెడ్ హైయ్యర్ సెకండరీ) పూర్తిచేశాను. ఎం.బి.బి.ఎస్ చదవాలని నాకు బాగా కోరికగా ఉండేది. ఐతే వయసు తక్కువకావడం వల్ల, సరిపడా మార్కులున్నా, ఎంట్రెన్స్ (స్పెషల్ పర్మిషన్ తో) పాసైనా, మెడిసిన్‌లో మాత్రం చేర్చుకోనన్నారు. ఇంక తప్పని పరిస్థితులో బి.ఎస్సీలో చేరాను సిద్ధిపేట కాలేజీలో. నా చదువుకోసమని నాన్న గారుకూడా సిద్ధిపేటకే బదిలీ చేయించుకున్నారు.

నిచ్చెన ఎక్కడంలో ఒక విధమైన ఆనందం వుంటుంది. పట్టుదల వుంటుంది. నిచ్చెన ఎక్కాక ఇంక అక్కడ నిలవాలన్న ఆరాటమే ఎక్కువగా వుంటుంది. అందుకే విజయాన్ని సాధించే దిశగా సాగించే అన్వేషణని ఆనందించడం ముఖ్యం.

కాలేజీ జ్ఞాపకాలు.

ఇదీ ప్రపంచం అని తెలుసుకునే సరికే, అతి పిన్న వయసులోనే కాలేజీలో అడుగు పెట్టాను. ఐ.ఎ.ఎస్. చదవాలీ అన్న ఆశయం అప్పట్లో లేదు. అసలు ఐ.ఎ.ఎస్ అంటే ఏమిటో కూడా తెలీని వయసది. చిన్నప్పటినుంచీ తెలిసిందల్లా బాగా చదువుకుని మంచి ఉద్యోగం తెచ్చుకోవాలి అని, అంతే.

జీవితంలో సర్దుబాటు అనేది నాన్న నుంచీ నేర్చుకున్నాను.. - ఆర్థికపరమైన పరిమితులున్న జీవితం, పోకెట్ మనీ లాంటి లగ్జరీ పదాలకు అర్ధం తెలీదు.. తోటి విద్యార్థులు విలాస జీవితం గడుపుతున్నా అటువైపు కనీసం తొంగిచూడనైనాలేని పరిస్థితులు.. అమ్మా, నాన్న ఏది ఇస్తే దానితోటే సర్దుకోవడం.. కానీ, చదువు విషయంలో మాత్రం సర్దుకునే వాడిని కాదు. ఎప్పుడూ క్లాసు ఫస్టూ, కాలేజీ ఫస్టూ ఉండాలని కష్టపడే వాడిని. బి.ఎస్సీ రెండో సంవత్సరంలో ఉండగా అనుకుంటాను (అప్పటికి నా వయసు 15 సంవత్సరాలు),హైదరాబాదులో ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ గోల్డెన్ జూబిలీ ఉత్సవాల సందర్భంగా జరిగిన ఇంటర్ కాలేజీ డిబేటింగ్ కాంపిటీషన్స్‌లో ప్రధమ బహుమతి సంపాదించి అప్పటి రాష్ట్రపతి డా.సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణగారి ద్వారా బహుమతిని అందుకున్నప్పుడు(1968 అక్టోబర్ 8 వ తేదీ) ఫరవాలేదు నేనూ పబ్లిక్‌ని ఆకర్షించేలా మాట్లాడగలను అని ధైర్యం వచ్చింది. అంతకు ముందు ఇలా డిబేటింగ్‌లో బహుమతులు వచ్చినా

అవన్నీ చిన్నా, చితకానే. ఈ ఇంటర్ కాలేజీ పోటీల బహుమతి పబ్లిక్ స్పీకింగ్ గురించి నాలో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని రెట్టింపు చేసింది.

అతి చిన్నవయసులోనే యూనివర్సిటీకి బి.ఎస్సీ అయ్యాక ఇంక పై చదువులు చదివించలేనన్నారు నాన్నగారు. నిజంగానే ఆయనకి అతి పెద్ద సంసారాన్ని ఈదడం కష్టంగానే ఉండేది. నేనుకూడా ఏదైనా ఉద్యోగం చేస్తే వేన్నీళ్ళకి చన్నీళ్ళలా సాయపడతానని ఆయన ఉద్దేశ్యం. ఐతే నాకు పై చదువులు చదవాలనే ఆశ బలంగా వుండేది. అందునా కాలేజీ ఫస్టు రావడం కూడా అందుకు దోహదపడింది. నాన్న గారికి ఏ మాత్రం ఆర్థిక భారం లేకుండా స్కాలర్ షిప్‌తో చదువుకుంటానని చెప్పి, ఒప్పించి హైదరాబాదు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీకి బయలుదేరాను. ఉన్నంతలోనే సర్దుకు పోవాల్సిన పరిస్థితులు. కష్టపడి చదవడమొక్కటే కళ్ళముందున్న లక్ష్యం. పుస్తకాలు కొనుక్కునే స్తోమతు లేక రోజూ రాత్రిపూట లైబ్రరీలో లేట్ అవర్స్ కూర్చుని నోట్సులు వ్రాసుకునే వాడిని. ఎప్పుడూ లెక్చరర్లు చెప్పబోయే పాఠాలన్నీ ముందు రోజే చదివేసి, ప్రిపేరై వెళ్ళేవాడిని.

ఒక సంవత్సరం తెలంగాణా ఉద్యమం చదువుకి అడ్డం కొట్టగా 19 సంవత్సరాలకల్లా ఎమ్మెస్సీ(కెమిస్ట్రీ) పూర్తి చేశాను..రిజల్ట్స్ తెలిసిన రోజు నాకింకా గుర్తుంది..పొద్దున్నే .. ఇంకా చీకట్లు తొలగక ముందే ఊరి చివరనున్న బడ్డీ కొట్టు వద్దకెళ్ళి టీ తాగుతూ పేపర్ కోసం ఎదురు చూడడం..పేపర్లో వచ్చిన పరీక్షాఫలితాలు చూశాక ఒక్క క్షణం నన్ను నేనే నమ్మలేక పోయాను..యూనివర్సిటీ ఫస్టు నాదే. పేపర్లో నా పేరూ, వివరాలన్నీ వ్రాశారు...!

విద్యార్థి వయసులోనే లెక్చరర్ గా

ఆ విధంగా 1972లో ఎమ్మెస్సీ అవగానే రీసెర్చి చెయ్యాలని ఉండేది కానీ, ఇంకా ఉద్యోగం చేయకుండా ముందుకి సాగే పరిస్థితులు లేవు కాబట్టి తప్పని సరిగా ఉద్యోగం వెదుక్కోవాల్సిన అవసరం కనిపించింది. నా రాంకుకీ, మార్కులకీ వెంటనే సైదాబాద్ సైన్సుకాలేజీలో కెమిస్ట్రీ లెక్చరర్‌గా ఉద్యోగం దొరికింది. ఆ వయసులో నేనూ స్టూడెంట్స్ లో ఒకడిగా నే కనిపించే వాడిని.

> *పర్సనల్ లైఫ్‌లో contentment పబ్లిక్ లైఫ్ లో compassion అనేది మనిషికి చాలా అవసరం. అలా ఉన్నప్పుడే జీవితంలో వేసే ప్రతి అడుగూ, ముందుకే నడిపిస్తుంది. విజయ పథాలకేసి ప్రయాణాన్ని సాగిస్తుంది.*

అప్పటికి ఐ.ఏ.ఎస్ అనేది ఒకటి వుంటుందని అస్సలు తెలీదు.. కాలేజీలో పనిచేస్తున్నప్పుడే 1973 లో నా మామకూతురు లతతో వివాహం జరిగింది. అప్పటికే అమ్మ అనారోగ్యంతో ఉండడంతో పెద్దకొడుకునైన నా పెళ్ళి చూడాలనే ఆవిడ కోరిక మీద 21 సంవత్సరాలకే నాకు లతతో పెళ్ళి జరిగింది.

లెక్చరర్‌గా అలా జీవితం గడిచిపోతోంది. ఐతే ఎప్పటికైనా రీసెర్చి చేసి డాక్టరేట్ కావలన్న పట్టుదల మాత్రం నన్ను వదల్లేదు. అందుకోసం ప్రయత్నాలు చేస్తుండగానే, 1975లో తోటి లెక్చరర్లు కొంతమంది స్టేట్ సర్వీస్ కమీషన్ పరీక్షలకి అప్లికేషన్స్ పెడుతూ నన్ను కూడా అప్లై చెయ్యమన్నారు. ఉద్యోగంలో కాస్త కుదుటపడ్డాక రీసెర్చి చెయ్యాల్సి అనుకుంటున్న నన్ను ఈ సర్వీస్ కమీషన్ పరీక్షలు అంతగా ఆకర్షించలేదు..ఐనా నా స్నేహితులు చెప్పారు 'ఇందులో పోయేదేమీ లేదుకదా.. వస్తే మంచిది. లేకపోతే నీ ఉద్యోగం ఎలానూ ఉంటుంది. రీసెర్చి అనేది 48సంవత్సరాలకైనా చెయ్యొచ్చు, ఈ పరీక్షలకైతే 24 సంవత్సరాలు దాటితే అర్హత ఉండదు.." అని ఒప్పించారు. (వాళ్ళన్నట్లే సరిగ్గా 48 సంవత్సరాల వయసులో రీసెర్చి గురించి మళ్ళీ ప్రయత్నాలు మొదలెడతానని అప్పట్లో కలలో కూడా అనుకోలేదు). అదీ సమంజసంగానే అనిపించి, అప్లైచేసి ఆ పరీక్షలకి చదువుకోవడం మొదలుపెట్టాను. అప్పటికే ఒక పాప మాకు.

నిరంతర విద్యార్థి:

వివాహం ఐతే చదువు నాశనమైనట్లే అని ఒక పాత నానుడి. అది మాత్రం రమణ గారి విషయంలో ఏమాత్రం నిజం కాదు. రమణగారు ఎప్పుడో కాలేజీలో ఉండగా రీసెర్చి చేద్దామని అనుకుని వీలుకాక లెక్చరర్‌గా చేరి పోయారు. ఐతే 48 సంవత్సరాల వయసులో మళ్ళీ ఎలాగైనా రీసెర్చి చెయ్యాలనిపించి తన ఎమ్మెస్సీ సబ్జెక్ట్ ఐన కెమిస్ట్రీ లోనే అర్హత పరీక్షకోసం దరఖాస్తుచేశారు, 2000 సంవత్సరంలో. ఐతే సరిగ్గా పరీక్ష రోజుల్లోనే అస్సాం కి ఎన్నికల పరిశీలకునిగా వెళ్ళాల్సి వచ్చి దానికి హాజరు కాలేక పోయారు. మళ్ళీ సంవత్సరం వరకూ పరీక్ష రాసే అవకాశం లేదు. ఆసమయంలో మనసు మార్చుకుని తన కిష్టమైన తెలుగుభాషలోరీసెర్చి చేద్దామని ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టారు. తెలుగులో పి.జి. డిగ్రీ లేదు కాబట్టి ముందుగా ఉస్మానియా డిస్టెన్స్ ఎడ్యుకేషన్ సెంటర్ ద్వారా తెలుగు ఎం.ఎ రెండూ సంవత్సరాల్లో డిస్టింక్షన్‌లో దిగ్విజయంగా పూర్తి చేసి, ప్రస్తుతం 'పద్య కవితా రీతుల్లో వస్తు వైవిధ్యం' అన్న అంశంపై ఆచార్య ఎల్లూరి శివారెడ్డిగారి వద్ద డాక్టరేట్ కోసం పరిశోధన సాగిస్తున్నారు. వారి ప్రయత్నాలు సఫలీకృతమై అతి త్వరలోనే కె.వి.రమణాచారి గారిని డాక్టర్ కె.వి.రమణాచారిగా పలకరించాలని 'కౌముది' మనస్పూర్తిగా కోరుకుంటోంది.

స్టేట్ సర్వీస్ కమీషన్ కి ఎంపికకావడం

మాపెద్ద పాపని ఉయ్యాల ఊపుతూ, మరో చేత్తో పుస్తకం చదువుతూ పరీక్షలకి ప్రిపేరయ్యాను. ఒక్క కాలేజీ కొలీగ్స్ తప్ప మిగతా అందరూ నన్ను నిరుత్సాహ పరిచారు. 'ఎందుకంత కష్టపడడం. ఆ పరీక్షల్లో పాసవడం అంత తేలికకాదు. ఊరికే టైము వృధా చేసుకోకు.. "అంటూ. ఐనా నా పట్టుదల వదల్లేదు. శ్రమ ఫలించింది. పరీక్షల్లో పాసవడం , ఇంటర్వ్యూలో కూడా సెలక్టవడం ట్రైనీగా పోస్టింగ్ రావడం... అంతా కలిపి రెండు సంవత్సరాలు పట్టింది.

అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీసెస్ ట్రైనీగా పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ముగించుకున్నాక మొట్ట మొదటి పోస్టింగ్ మహబూబ్ నగర్ జిల్లా నారాయణపేట్ లో ఆర్.డి.ఒ (సబ్ డివిజనల్ మేజిస్ట్రేట్) వచ్చింది. కొత్త ఉద్యోగం, కొత్త బాధ్యతలూ..ఎలా నిర్వహించాలో అన్నీ నాకై నేను ఒక విధానాన్ని ఏర్పరచుకోవడమే. నా మొదటి ఉద్యోగంలో నేను సక్సెస్ అయ్యాననుకోవడానికి ఋజువు 1979 లో నాకు అక్కడినుంచి ట్రాన్స్‌ఫర్ ఆర్డర్ వచ్చినపుడు తెల్సింది. నన్ను అక్కడే వుంచాలంటూ పెద్ద ఎత్తున బంద్‌లూ, ధర్నాలూ చేశారు. ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి తనే కావాలంటూ జరిగిన సమ్మెలూ హర్తాళ్ళూ గమనించాక ప్రజలతో మమేకమై పనిచేయడంలోని విలువ తెలిసి వచ్చింది. తరువాత 1984 లో నాకు ఐ.ఎ.ఎస్ కన్ఫర్మ్ అయింది.

పరిపాలానా దక్షత - వినూత్న విజయాలు

నా కెరీర్‌లో ముఖ్యంగా చెప్పుకోతగ్గ కొన్ని ఘట్టా లు..హైదరాబాదు పాతబస్తీ అభివృద్ధి సంస్థ అడ్మినిస్ట్రేటర్‌గా 1985 నుంచీ తొమ్మిది సంవత్సరాల పాటు పనిచేశాను. మధ్యలో మూడు సార్లు ట్రాన్సఫర్ వచ్చినా తెలుగుదేశం, మజ్లీస్, కాంగ్రెస్ అన్ని పార్టీల ప్రతినిధులూ నేను అక్కడే కొనసాగాలని పట్టుపట్టడంతో సుదీర్ఘకాలం పాతబస్తీకి సేవచేసే అవకాశం లభించింది. మధ్య మధ్యలో వేరే శాఖలకి వెళ్ళినా , పాతబస్తీ అభివృద్ధి సంస్థ మాత్రం నాకు అదనపు బాధ్యత కింద ఉండేది.

పాతబస్తీ ప్రజల సెంటిమెంట్లు ఎంత సున్నితమైనవో వేరుగా చెప్ప

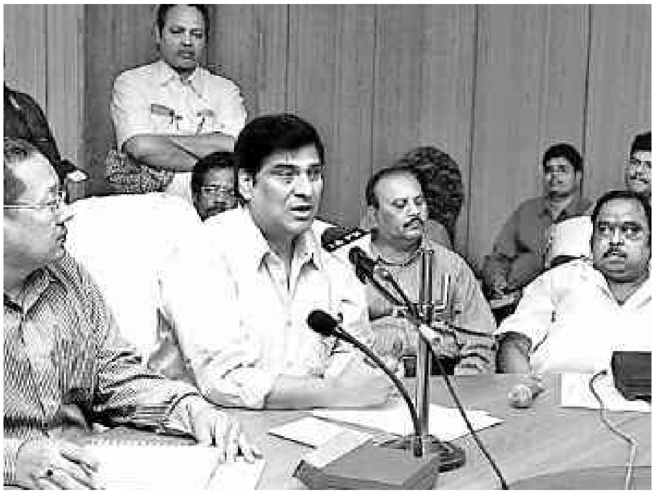

నవసరంలేదనుకుంటాను. రోడ్ల విస్తరణ కార్యక్రమానికి వెళ్ళినప్పుడు ఎవరిస్థలాలని స్వాధీనంచేసుకున్నా వారు ‘ఎదుటి వర్గం వారివి ఎందుకు ముట్టుకోవడంలేదు?‘ అని ఎదిరించే పరిస్థితులు. అలాంటప్పుడు కూడా అన్ని వర్గాల వారినీ కలుపుకుని వెళ్తూ పాతబస్తీ లో గణనీయమైన స్థాయిలో రహదారి విస్తరణా కార్యక్రమాన్ని విజయవంతంగా అమలు పరచగలిగాము. అలానే పాతబస్తీ వాసులకోసం ప్రత్యేక ఐ.టి.ఐ, పోలి టెక్నిక్ కాలేజీ, ఒక క్రీడా మైదానం, ఉర్దూ రెసిడెన్షియల్ పాఠశాల..ఇవన్నీ కూడా అందరి సహాయ సహకారాలతో పూర్తిచేయగలిగాము.

ఈ అభివృద్ధికార్యక్రమాలతో బాటుగా ఎవరూ అంతగా దృష్టి సారించని కులి కుతుబ్ షా సమాధుల్ని , అప్పటి ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి.రామారావుగారిని ఒప్పించి, ఏడు కోట్ల రూపాయలతో అత్యంత సుందరంగా తీర్చి దిద్ది దాన్నొక అంతర్జాతీయ పర్యాటక కేంద్రంగా రూపొందించ గలిగాము. అసలు ఆగ్రా లోని తాజ్ మహల్ నిర్మాణానికి స్ఫూర్తి ఈ కులీ కుతుబ్ షా సమాధులేనని ఒక నానుడి. షాజహాన్ హైదరాబాదు వచ్చి నప్పుడు వీటి నిర్మాణాన్ని చూశాకే , ముంతాజ్ బేగం స్మృతి చిహ్నంగా తాజ్ మహల్ నిర్మింపచేశాడని అంటారు. అంత విశిష్టత గలిగిన చారిత్రాత్మక కట్టడాల్ని సంరక్షించుకోగలగడం నాకు చాలా సంతోషాన్నిచ్చింది.

1990 నుంచీ మర్రి చెన్నారెడ్డి, ఎన్.జనార్ధన రెడ్డి, ఎన్టీ రామారావు, చంద్రబాబు నాయుడు, రాజశేఖర రెడ్డి .. ఇంతమంది ముఖ్యమంత్రుల వద్ద మూడుసార్లు ఇన్ఫర్మేషన్ కమీషనర్గా పనిచేసి అందరితోనూ సఖ్యతగా ఉండగలగడం, అందరి మన్ననలనూ పొందగలగడం కూడా నాకు చాలా ఆనందాన్నిచ్చే సంఘటన.

నేను నిర్వహించిన శాఖలన్నీ నన్ను ప్రజలకి దగ్గరగానే వుంచినా, నేను రెండుసార్లు నిర్వహించిన సాంస్కృతికశాఖ ప్రజలతోబాటుగా కళాకారులు అనేక మందిని నాకు ఆప్తుల్ని చేసింది. ఈ శాఖలో ఉండగానే సురభి నాటక సంస్థని అప్పటి ప్రధాన మంత్రి శ్రీ పి.వి. నరసింహా రావుగారి సమక్షానికి తీసుకెళ్ళి ఢిల్లీలో వారి ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేయించడం ద్వారా సమాజానికి జాతీయ స్థాయి గుర్తింపు తెచ్చింది. అప్పటి ప్రభుత్వం వారికి ఆర్థిక సహాయం అందిచడమే కాకుండా సురభి వారు దేశమంతా పర్యటించి తమ కళని ప్రదర్శించే అవకాశం వచ్చింది. అలానే ఒకప్పుడు ఒక వెలుగు వెలిగి, ప్రస్తుతం దయనీయమైన స్థితిలో వున్న వృద్ధ, బీద కళాకారులకి పెన్షన్ కార్యక్రమానికి కూడా ప్రభుత్వంతో ఆమోద ముద్ర వేయించి, అమలు పరచగలిగాము.

1991 లో అఖిలాంధ్ర నాటక పోటీలని నిర్వహించినప్పుడు నాటకాలకి కూడా నంది అవార్డులు ఇప్పించాలన్న ఆలోచన వచ్చింది. సినిమాలకీ, టి.వి.నాటికలకీ నంది అవార్డులున్నప్పుడు వాటికి మాతృక ఐన రంగస్థల నాటకాలకి కూడా నందీ బహుమతులు ప్రకటించాలని అప్పటి ముఖ్యమంత్రి జనార్ధనరెడ్డి గారికి ఈ విజ్ఞప్తి చేశాము. మళ్ళీ ఎన్టీరామా రావు గారి హయాములో దాన్ని కదిలించినా ఏవో కారణాల వల్ల ముందుకి సాగలేదు. చివరికి 1999 మే 28 న చంద్రబాబు నాయుడు గారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు రంగస్థల నాటకాలకి కూడ నందీ బహుమతుల పోటీలు నిర్వహించడం అప్పటినుంచీ అవి నిర్విఘ్నంగా కొనసాగడం మన కళాకారులకి చాలా ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటోంది. నిజానికి ఇదుగో మనం మాట్లాడుకుంటున్న ఈ సమయంలో (జనవరి 23, 2007) నిజామాబాదులో నందీ నాటకోత్సవాలు జరుగుతున్నాయి. వీటివల్ల ఎన్నో నాటకసమాజాలకి ప్రోత్సాహం లభించడమే గాక, ముఖ్యంగా పద్య నాటకాలకి మరింత ప్రాచుర్యం లభించిందని చెప్పుకోవచ్చు.

ముందుగా మనం మనుషులం తరువాతే ఉద్యోగులం. మనం కూర్చునే కుర్చీకి ఒక పవిత్రత ఉంది. ఎంతోమందికి రాని అవకాశం మనకి వచ్చింది. దీన్ని సద్వినియోగం చేసుకుని, ప్రజల నాలుకమీద నిలిచిపోవడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంటే ఉద్యోగానికీ సార్ధకత వుంటుంది. ముందు తరాల వారికీ ఆదర్శం చూపించిన వాళ్ళమౌతాం.

ప్రభుత్వోద్యోగులు గుర్తుంచుకోవాల్సింది తాము డీల్ చేసే ప్రతి ఫైలు వెనుకా ఒక లైఫ్ వుంటుందనే విషయం. అన్ని సార్లూ అందరి సమస్యలూ తీర్చలేకపోవచ్చు, కానీ కనీసం మన వద్దకొచ్చే వారి సమస్యల్ని సానుభూతితో విని, వాటి పరిష్కారం కోసం చిత్తశుద్ధి తో పనిచేయాలి. అది లేని నాడూ ఐ.ఏ.ఎస్. ఆఫీసర్‌కీ ఆఫీసు సూపరింటెండెంట్‌కీ పెద్ద తేడా వుండదు.

నేను సాంస్కృతిక శాఖలో పనిచేసినప్పుడే మన సంస్కృతీ , సంప్రదాయలను గుర్తు చేసుకుంటూ ఆంధ్రదేశం నలు మూలలా చాళుక్య, గోల్కొండ, శాతవాహన, విజయనగర, కాకతీయ సాంస్కృతికోత్సవాలని కూడా ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. బహుశా కళాకారుల కోసం చేసిన ఈ కార్యక్రమాల వల్లనో ఏమో కానీ నేను ఎక్కడ వున్నా, ఏ శాఖలో పనిచేసినా సాంస్కృతిక శాఖాధికారిగానే సంబోధిస్తుంటారంతా..!

రెండుసార్లు క్రీడాభివృద్ధి సంస్థకి ఎం.డి గా పనిచేయడం సమయంలోనే హైదరాబాదులో జాతీయ క్రీడల్ని నిర్వహించడం జరిగింది. రెండు పర్యాయాలు AP Film, TV and Theater Development Corporation సంస్థకి కమీషనర్ గానూ, ఎం.డి గాను పనిచేసినప్పుడు కూడా కళాకారులకి సేవచేసే అవకాశం లభించింది. 2005 లో 14 వ బాలల చిత్రోత్సవాన్ని నిర్వహించడంలో కీలకమైన పాత్ర పోషించాల్సి వచ్చింది.

అలానే హౌసింగ్ బోర్డ్ కమీషనర్‌గా పనిచేసినప్పుడు సింగపూర్

ప్రజా జీవవనంలో ఉన్న ఏ ఉద్యోగికైనా ఇంటి ఇల్లాలు సహకారం, ప్రోద్బలం తప్పని సరిగా ఉండాలి. విషయంలో నా భార్య లతని నేను అభినందిస్తున్నాను అంటే చాలా చిన్న మాట ఔతుంది. నేనెప్పుడో ఉదయం 7.00 గంటలకి బయటికి వెళ్ళి రాత్రి 11.00 కి ఇంటికివచ్చినా , నాకోసం వేచి చూస్తుండే తన జీవన భాగస్వామ్యం నాకది ఒక వరం. అలానే ఇంట్లో అందరం కలిసి కనీసం రోజుకొక్క సారైనా కలిసి భోజనం చేయడమనేది ఒక సంప్రదాయంగా అలవాటు చేసుకున్నాం.. మాకు ఇద్దరు అమ్మాయిలు, ఒక అబ్బాయి. పెద్దమ్మాయి (వీణ), పెద్దల్లుడు (శ్రీనివాస్) పూనాలోనూ, చిన్నమ్మాయి(ప్రవీణ), చిన్నల్లుడు (సాయి శ్రీనివాస్) అమెరికాలోనూ ఉంటున్నారు. అబ్బాయి కిరణ్ హైదరాబాదులోనే బాంకులో ఉన్నతోద్యోగి.

హౌసింగ్ బోర్డ్‌తో సంప్రదింపులు జరిపాము. అప్పటికే వారు వియత్నాం లాంటిఇతరదేశాల్లో భాగస్వామ్య పద్ధతిలో అపార్ట్‌మెంట్ సముదాయలను నిర్మిస్తున్నారు. అదే విధంగా హైదరాబాదులో కూడా పబ్లిక్, ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యంలో అపార్ట్‌మెంట్ సముదాయాలని నిర్మించాల్సిందిగా విజ్ఞప్తి చేసి ఒప్పించగలిగాము. దీని ఫలితమే వేల అపార్ట్‌మెంట్ల సముదాయంగా రూపుదిద్దుకున్న సింగపూర్ టౌన్‌షిప్. మధ్యతరగతి వారికి కూడా అందుబాటులో ఉండేలా, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలతో నిర్మించబడిన ఈ ప్రోజెక్ట్ ఎంతోమంది ప్రశంసలనందుకుంది. ఇది విజయవంతం అయ్యాక మలేసియా వారు కూడా ఇలానే పబ్లిక్, ప్రైవేట్ పార్టనర్ షిప్‌లో టౌన్‌షిప్ నిర్మించడానికి ముందుకి వస్తున్నారు.

ఇంక..దేవాదాయశాఖ కమిషనర్‌గా అతికొద్ది కాలమే పనిచేసినా ఆ భగవంతుడి ఆశీస్సుల వల్ల ఒక మంచి కార్యక్రమాన్ని ఆ శాఖలో ప్రారంభించగలిగాను. ఏదేవాలయమైనా పవిత్రంగా ఉండి అనేక మంది భక్తులని ఆకర్షించాలంటే క్షేత్ర బలం ఉండాలి. క్షేత్ర బలం మంత్ర బలం ద్వారా వస్తుంది.మంత్ర బలం కావాలంటే దేవాలయాల్లో వేద పఠనం నిరంతరం జరుగుతూ ఉండాలి. ఈ ఉద్దేశ్యంతో దాదాపు 100 మంది వేదపండితుల్ని వివిధ దేవాలాయల్లో నియమించడం జరిగింది. ఇది నాకు చాలా తృప్తినిచ్చిన అంశం. నేను దేవాదాయ శాఖలో వున్నప్పుడే ఒక అరుదైన అదృష్టం లభించింది. 2004 లో భద్రాద్రి రాముడి కళ్యాణానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తరుపున ముత్యాల తలంబ్రాలు తీసుకెళ్ళి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగా సీతారాముల కల్యాణం జరిపించే అవకాశం లభించింది. నిజానికి రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి వెళ్ళాలి కానీ అప్పటికి అసెంబ్లీ రద్దై ఉండడం వల్ల దేవాదాయ శాఖ కమీషనర్ హోదాలో నేను ఉత్సవాల్లో పాల్గొనడం అదొక మరచిపోలేని మధుర ఘట్టం..

ఇన్ని శాఖల్లో పనిచేస్తూ ప్రజాసేవ చేసే అవకాశం కల్పించిన దైవశక్తికి , నాకు ఈ విధి నిర్వహణాలో సహకరించిన సహోద్యోగులకూ, ముఖ్యమంత్రులకూ, మంత్రులకూ, అనేకానేకమంది మిత్రులు, శ్రేయోభిలాషులందరికీ నా కృతజ్ఞతలు తెలియచేసుకుంటున్నాను. ఈ పదివిలో ఉన్నంతకాలం, ఆ తరువాత కూడా మన రాష్ట్ర ప్రజలకు సేవ చేయాలన్నదే నా జీవితాశయం.

ఇలా అన్నారు

చేస్తున్న పనిలో ఆనందం దొరకటం కొద్ది మందికి మాత్రమే లభించే అదృష్టం. అయితే అటువంటి పనిని వెతుక్కోవటం అంత కష్టమేమీ కాదు. కాస్త కృషిచెయ్యాలంతే.కృషి చెయ్యని వారు ఎస్కేపిస్టులవుతారు. ఉదాహరణకి ఒక గుమాస్తాని తీసుకుందాం. ఆఫీసంటే అతనికి బోరు. అక్కడ రోజుకి ఏడు గంటలు పనిచెయ్యాలి అరగంట సేపు క్యాంటీన్‌లో రిలాక్స్ అవుతాడు. ఆఫీసనబడే ఏడు గంటల నరకంలో కేవలం ఒక్క అరగంటే అతడు తృప్తిగా గడిపేది. క్రమక్రమంగా అతడు మన్నుతిన్నపాములా అయిపోతాడు. ఇష్టంలేని వాతావరణంలో గడపడంకన్నా నరకం ఏముంటుంది!?

– *విజయానికి ఆరోమెట్టులో యండమూరి వీరేంద్రనాథ్*